

Een aanval op vrijgevigheid: waarom de regering een foute besparing maakt

De verlaging van de belastingvermindering van giften zal de vrijgevigheid van de Belgen en duizenden begunstigten schaden

Soms begint een ramp niet met een knal, maar met een paar droge zinnen op pagina 38 van een regeerakkoord. Geen headlines, geen alarmbellen - alleen een kille rekensom die honderden organisaties en miljoenen mensen zal raken. De Belgische regering wil de belastingvermindering voor giften te verlagen van 45% naar 30%. Een detail, zou je denken. Maar in werkelijkheid is het een botte ingreep in het sociale weefsel van dit land. Volgens verklaringen in het parlement was deze verlaging al het resultaat van een compromis. Dit politiek 'compromis' ondermijnt de slagkracht van 2.500 verenigingen die dagelijks bouwen aan het algemeen belang.

Die organisaties zijn geen anonieme instellingen. Ze zijn de reddingsboei voor duizenden mensen, de motor achter cruciaal onderzoek, de stem voor wie anders niet gehoord wordt.. Het Instituut voor Tropische Geneeskunde helpt infectieziekten bestrijden en pandemieën voorkomen. Kom Op Tegen Kanker financiert levensreddend onderzoek en begeleidt kankerpatiënten. De Restos du Cœur serveren warme maaltijden aan wie honger heeft. Amnesty International strijdt tegen mensenrechtenschendingen, diverse verenigingen komen op voor natuur en milieu, terwijl honderden kleinere vzw's en sociaal-culturele verenigingen op lokaal niveau het verschil maken - van inloophuizen voor daklozen tot projecten voor kinderen in kansarmoede. Dit is het ecosysteem dat door de maatregel dreigt te verzwakken.

Achter elk van die organisaties staan mensen. Meer dan een miljoen Belgen engageren zich financieel voor goede doelen: voor dierenwelzijn, mensenrechten, gezondheidszorg, wetenschappelijk onderzoek, sociale inclusie, internationale solidariteit. Ze doen dit omdat ze geloven dat samenleven méér is dan een optelsom van individuele belangen. Dat geven niet zomaar liefdadigheid is, maar een daad van verbondenheid.

En de cijfers liegen niet. In 2023 deden Belgen giften van minstens 40 euro voor samen 362 miljoen euro aan verenigingen - een verdubbeling in tien jaar tijd. De geplande maatregel zal rechtstreeks gevolgen hebben voor ruim 1 miljoen huishoudens die gemiddeld meer dan 350 euro per jaar schenken aan een of meerdere van de 2.500 verenigingen en stichtingen die erkend zijn om giften met belastingvoordeel te innen. De fiscale aftrekbaarheid was daarbij geen detail, maar een katalysator. Tijdens de COVID-19-crisis werd ze zelfs tijdelijk verhoogd naar 60%, om extra solidariteit te stimuleren.

Vandaag kiest de regering ervoor om deze fiscale stimulans te verlagen van 45% naar 30%. Deze wijziging zal de staatskas nauwelijks iets opleveren: volgens minister Jan Jambon gaat het om een besparing van (amper) 40,26 miljoen euro per jaar. Een druppel op de gloeiende plaat van de overheidsfinanciën, maar een klap voor duizenden initiatieven die levens redden, onrecht bestrijden, zorg verlenen en kwetsbare mensen ondersteunen.

Bovendien raakt deze maatregel niet enkel grote ngo's. Duizenden kleinere initiatieven, vaak lokaal verankerd en gerund door vrijwilligers, overleven dankzij giften. Zij hebben geen toegang tot grote fondsen of corporate sponsoring. Achter elke gift schuilt een verhaal en een engagement. Wat we dreigen te verliezen, is geen abstract systeem, maar een ecosysteem van solidariteit. Een netwerk van burgers en organisaties die zich inzetten voor een betere samenleving.

De boodschap die door deze maatregel aan burgers wordt uitgezonden, is bijzonder zorgwekkend: in plaats van vrijgevigheid en engagement te waarderen, worden ze belemmerd, alsof collectieve inspanning en solidariteit van secundair belang zijn.

Daarom doen wij, als verenigingssector, een dringende oproep aan de regering om dit voornemen te herzien.

Solidariteit is geen luxe, maar een duurzame investering in de samenleving. We pleiten voor een duidelijk signaal: behoud een voldoende hoge fiscale aftrekbaarheid, niet als gunst, maar als hefboom voor vrijgevigheid. Dit is geen kwestie van cijfers op een balans, maar van mensen, levens en essentiële diensten. Een samenleving die solidariteit waardeert, kiest ervoor om ze te versterken — niet te verzwakken.

Ondertekenaars: